

בס"ד. ליל א' דחג השבועות (לפנות-בוקר) ה'תשח"י

(הנחה בלתי מוגה)

משכני¹ אחריו נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך². הנה משכני קאי על הזמן דיציאת מצרים³, שאז הי' ענין של משיכה וגילוי בדרך מלמעלה למטה, שהגילויים היו אז בדרך אתערותא דלעילא, שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו⁴, שזהו משכני. אמנם אח"כ הוצרכה להיות העבודה בדרך מלמטה למעלה. וכן הוא בכל שנה ושנה, שהו"ע העבודה דספירת העומר, שעז"נ⁵ וספרתם לכם, ופירש אדמו"ר הזקן⁶ וספרתם מלשון הארה, אַז מען דאַרף אַליין מאַכן ליכטיק, והוא העבודה בדרך מלמטלמ"ע. אמנם, עז"נ אחריו נרוצה, אחריו דייקא, שעבודה זו מגעת בבחי' אחורים בלבד, ע"ד מש"נ⁷ אחרי הוי' אלקיכם תלכו, והיינו, דכיון שבתחלה היו בבחי' ואת ערום וערי⁸, וכל הגילויים היו רק מלמעלמ"ט, שנגלה עליהם כו' בכבודו ובעצמו, לכן, הנה התחלת העבודה מלמטה למעלה היא באופן שמגעת רק בבחי' אחורים בלבד. ואח"כ מגיעים למ"ת, שעז"נ הביאני המלך חדריו, חדר ר"ת חסד דין רחמים⁹, שהם ג' הקוין של דיני התורה, שזהו"ע כשר פסול טמא טהור חייב זכאי, שהם בחי' המדות. ועם היות שזהו"ע של התחלקות קוין, מ"מ, הרי בפנימיות יש בזה בחי' העצמות ומהות דאוא"ס ב"ה, שזהו"ע דאנכי, ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית¹⁰, וזהו שמסיים בכתוב נגילה ונשמחה בך, כך בעצמותך¹¹.

בהנה נת"ל¹² מ"ש משכני בלשון יחיד ונרוצה בלשון רבים, שזהו לפי שהגילוי מלמעלמ"ט ביצי"מ הי' רק בנה"א בלבד, ולכן

-
<p>(7) פ' ראה יג, ה. וראה אוה"ת שם ע' ס ואילך. ועוד.
(8) יחזקאל טז, ז.
(9) ראה יאיר נתיב למאורי אור מערכת ח אות ז.
(10) שבת קה, א (כגירסת העין יעקב).
(11) ראה אוה"ת שם ע' סז. ובכ"מ.
(12) סד"ה להבין ענין ספירת העומר (תו"מ חכ"ב ע' 306).</p> | <p>(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו — ד"ה להבין ענין ספירת העומר (תו"מ חכ"ב ע' 299 ואילך).
(2) שה"ש א, ד.
(3) ראה ד"ה משכני באוה"ת שה"ש ע' נט ואילך.
(4) הגש"פ פיסקא "מצה זו" ושם לפנ"ז פיסקא "ויוציאנו".
(5) אמור כג, טו.
(6) ראה לקו"ת אמור לה, ב. ועוד.</p> |
|--|---|

נאמר משכני לשון יחיד, משא"כ העבודה דספה"ע צריכה להיות בב' הקומות, הקומה דנה"א והקומה דנה"ב, היינו, שצריכה להיות הן העבודה דנה"א בעצמה והן עבודתה לפעול בנה"ב, ולכן נאמר נרוצה לשון רבים.

ויש לומר בעומק ובפנימיות יותר¹³, דהנה, הגילוי דיציאת מצרים שפעל בנה"א, פעל בפנימיות הנה"א, והוא הרצון שבו. דהנה יש ב' בחי' רצון, רצון שיש בו טעם, ורצון שאין בו טעם. ויובן ע"פ מארז"ל¹⁴ חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה, הנה הרצון שמצד הטעם הוא בבחי' נשמה, שהיא בחי' בינה, כמ"ש¹⁵ נשמת שדי תבינם, ולמעלה יותר הוא בבחי' חי', שהיא בחי' החכמה, כמ"ש¹⁶ החכמה תחי' בעלי', ואף שהיא למעלה מהבינה, מ"מ, הרי היא כבר מקור להשגה, כמ"ש תחי' בעלי'. אמנם הרצון שאין בו טעם הוא מצד בחי' יחידה, והוא הרצון שמצד עצם הנשמה שנקראת בשם יחידה לפי שהיא מקבלת מיחיד¹⁷, שרצון זה הוא רצון פשוט שאינו מורכב בשום טעם. והנה, ההפרש בין ב' רצונות אלו הוא, שהרצון שיש בו טעם הוא בהגבלה כפי אופן הטעם והשכל, דכל מה שהשכל הוא בעומק יותר, הנה גם הרצון הוא בתוקף יותר, וכאשר השכל אינו בעומק כ"כ, הנה גם הרצון אינו בתוקף כ"כ, וכאשר יהי' שינוי בהשכל, הרי זה יפעול חלישות גם בהרצון, ועד שאפשר שיתבטל הרצון לגמרי. ועוד זאת, שברצון זה יש התחלקות בפרטי ואופני הרצון, דמאחר שבא מצד השכל, לכן יש בו התחלקות כמו בהשכל. משא"כ הרצון שמצד בחי' יחידה, הרי הוא רצון תקיף ביותר, והוא רצון פשוט שאין בו התחלקות.

והנה בחי' יחידה שבנה"א יש דוגמתה גם בנה"ב, ועל זה היא הבקשה מכפירים יחידתי¹⁸, כיון שנה"ב יכולה להעלים גם על בחי' יחידה שבנה"א, לפי שגם בנה"ב יש דוגמת בחי' יחידה. וכמו שאנו רואים שגם בנה"ב יש רצון תקיף שאינו מדוד ומוגבל במדידות והגבלות השכל,

16 קהלת ז, יב.

17 ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. ד"ה משכני במאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קסט ואילך. ד"ה הנ"ל באוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתטז ואילך.

18 תהלים לה, יז.

13 בכל הבא לקמן — ראה ד"ה משכני תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' קעו ואילך).

14 ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז [בכמה מקומות (ודפוסים) הוא בשינוי סדר. אבל כ"ה (ככפנים) בעץ חיים שער דרושי אבי"ע בתחלתו]. ובכ"מ.

15 איוב לב, ח.

והיינו שתוקף הרצון הוא הרבה יותר מחיוב הטעם, ויתירה מזה, שגם כאשר בשכלו, אפלו בשכל הפשוט, הוא משיג ומבין שאין צריך לרצות בדבר זה, מ"מ הוא רוצה בו, לפי שהוא רצון שלמעלה מהטעם. אמנם, תוקף הרצון דנה"ב נקרא בשם כפירים, לשון רבים, ולא כמו תוקף הרצון דנה"א שנקרא בשם יחידה, והיינו לפי שיש הפרש בין תוקף הרצון שבנה"א לתוקף הרצון שבנה"ב, כדלקמן.

ג) **וביאור** הענין, דהנה, הרצון שבנה"א שמצד בחי' היחידה, הרי ענין בחי' יחידה הוא שמקבלת מיחיד ומיוחדת בו, שלכן הרצון הוא בתוקף גדול, דכיון ששרש הרצון הוא מבחי' יחידה שמיוחדת עם העצמות, אשר, מי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל¹⁹, שאין בו שום מדידות והגבלות כלל, לכן גם הרצון הוא בתוקף גדול בלי שום מניעות ועכובים, וכיון שתוקף הרצון הוא לפי ששרשו מהעצמות, הרי מובן שכל הרצונות דנה"א הם בדבר אחד, דהיינו בהעצמות. ואע"פ שגם הרצון דבחי' יחידה בא בהתחלקות לרצונות פרטיים, כמ"ש²⁰ אחת שאלתי גו' שבתי בבית הוי' לחזות בנועם הוי' וגו', והיינו, שעם היות כל הרצונות מבחי' אחת שאלתי, מ"מ יש בזה כמה רצונות פרטים, הרי באמת הנה כל הרצונות הם בפנימיות רצון אחד, שזהו"ע אחת שאלתי, ואמיתית הרצון דנה"א הוא רק בהעצמות. וכמו שהי' אומר רבינו הזקן נ"ע בדביקותו²¹ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי²², איך וויל זע גאָר ניסט, איך וויל ניט דאַיין ג"ע, איך וויל ניט דאַיין עוה"ב כו', איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין. וענין זה הוא מצד הרצון שמצד עצם הנשמה שלמעלה מכל הכחות, גם מכח התענוג, וכידוע²³ שבפנימיות הכחות הנה כח הרצון הוא למעלה מכח התענוג, ולכן אנו רואים שגם ענינים אשר מצד עצמם אין בהם תענוג, ואדרבה הם היפך התענוג, מ"מ, אפשר שירצה בהם, ועי"ז יפעל שגם יתענג מהם, ולאידך גיסא, הנה גם ענינים שמצד עצמם יש בהם תענוג, וכמו ג"ע התחתון והעליון שהוא אמיתית התענוג שלמעלה, מ"מ, אפשר שלא ירצה בהם, אלא הרצון יהי' רק בהעצמות, והיינו לפי שרצון זה בא מצד עצם הנשמה שלמעלה מכל הכחות, גם מכח התענוג, והוא רצון פשוט ועצמי שמצד העצם, והיינו, שמצד עצם הנשמה יש לו רצון עצמי בהעצמות, והוא רצון אחד בלבד.

כסלו. וראה גם ד"ה קרוב ה' שנה זו פ"ב (לקמן ע' 24).

22) תהלים עג, כה.

23) ראה גם המשך תרס"ו ע' סה ואילך.

19) תפלת השחר (קודם סדר הקרבנות).

20) שם כז, ד. וראה מדרש תהלים ויל"ש

עה"פ. לקו"ת מסעי צו, סע"ב ואילך.

21) סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה

פ"מ (קלח, א). — נעתק ב"היום יום" יח

אמנם כל זה הוא בנה"א ששרשה מהתיקון, עולם האחדות. משא"כ בנה"ב ששרשה מהתהור, שהם ענפין מתפרדין²⁴, הרי אע"פ שגם בה יש רצון תקיף שלמעלה מהטעם, מ"מ, אין זה בדומה כלל להרצון דנה"א, וכמארז"ל²⁵ בבואה דבבואה לית להו, והיינו, שבנה"א הוא רצון אחד, ובנה"ב הם רצונות רבים, שלפעמים רוצה דבר זה ולפעמים דבר זה, לפעמים בקו החסד ולפעמים בקו הגבורה, וכללות רצונותיו הם בדברים גשמיים וחומריים, שכללותם הו"ע של פירוד, ולכן נקרא תוקף הרצון דנה"ב בשם כפירים, לשון רבים. אך מ"מ, כיון שגם הרצון דנה"ב הוא רצון תקיף כנ"ל, לכן אפשר שיעלים על בחי' היחידה דנה"א, ועל זה היא הבקשה מכפירים יחידתי. אבל אעפ"כ אין זה בדומה כלל לבחי' יחידה, שלכן נקרא בשם כפירים, לשון רבים. וזהו משכני אחריו נרוצה, שבנה"א נאמר משכני לשון יחיד, לפי שכל רצונותיו הם בבחי' האחדות כנ"ל, משא"כ בהעבודה דספה"ע שענינה הוא בירור המדות דנה"ב, נאמר נרוצה לשון רבים, לפי ששרש נה"ב הוא מהתהור, ענפין מתפרדין, וכמ"ש בעשו²⁶ נפשות לשון רבים.

ד) **ועדיין** צריך להבין מ"ש משכני אחריו נרוצה, דמשמעות הפסוק הוא שסדר הענינים הוא בדיוק, והיינו שבתחלה צ"ל בחי' משכני, ואח"כ אחריו נרוצה, ואז דוקא אפשר להגיע לבחי' הביאני המלך חדריו, וצריך להבין, מדוע אין מספיק העבודה דמשכני, שהיא העבודה דנה"א מצד עצמה, אלא צריך גם לעבודה דאחריו נרוצה, שנה"א תתלבש בנה"ב דוקא כדי לבררה כו'. וביותר אינו מובן ע"פ משנת"ל בענין משכני שהוא גילוי בחי' היחידה, והיינו, שענין משכני הוא לא רק היציאה ממצרים כפשוטו, אדמת בני חם²⁷, אלא הו"ע היציאה מכל המצרים והגבולים, גם מבחי' חכמה דאצילות שהיא ג"כ בחי' הגבלה, עד שיתגלה בחי' יחידה המיוחדת ביחיד שהוא בלי גבול, וא"כ איזה יתרון מעלה יהי' בנה"א ע"י בירור נה"ב דוקא, עד כדי כך, שאי אפשר להגיע להגילוי דמ"ת ע"י העבודה דנה"א מצד עצמה בגילוי בחי' יחידה, כי אם ע"י בירור נה"ב דוקא, שמטעם זה לא ניתנה תורה למלאכים, וגם לא להנשמות למעלה, כי אם לנשמות בגופים דוקא, שלמצרים ירדתם

26) וישלח לו, ו.

27) ברכת אמת ואמונה בתפלת ערבית.

וראה תו"א הוספות קט, ד.

24) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון

פ"ה). תו"ח בראשית ט, א ואילך. ובכ"מ.

25) יבמות כב, א. וראה לקו"ת תצא לו,

ג. לז, ג.

כי ויצה"ר יש ביניכם²⁸, והיינו לפי שדוקא ע"י בירור נה"ב זוכים להגילוי דמתן תורה.

ה) אך הענין הוא, דהנה נת"ל שהעבודה דאחריו נרוצה היא העבודה דספירת העומר, וידוע שהעומר הי' משעורים, מאכל בהמה²⁹, וענינו למעלה הוא בחי' שם ב"ן בגימטריא בהמה³⁰, שהמאכל שלה הוא מבחי' מלכות דמלכות, שהוא החיות שמתפשט בעולמות בי"ע להחיותם, שנקרא לפעמים בשם עומר, ועז"נ³¹ והעומר עשירית האיפה הוא, איפה הוא בחי' המלכות (כדאיתא במאו"א³²), ועשירית האיפה הוא בחי' מלכות שבמלכות, ונחשב לבחי' הדומם. והוא כמשל האותיות שבדיבור האדם, שבאותיות עצמם אין שום שכל ומדה, והם בחי' דומם בלבד לגבי החיות שנמשך בהם מצד הרגש המדות והשכל. ועד"ז היא המשכת החיות לנבראים מבחי' מלכות שבמלכות, שהחיות הוא בהגבלה גדולה, כמו בחי' דומם. וזהו"ע עומר שעורים, דשעורה הוא שיעור ה'³³, היא ספירת המלכות שממנה נמשכת החיות להנבראים דבי"ע, וחיות זה נמשך בבחי' מדידה והגבלה ושיעור, שזהו שיעור ה'. אמנם, כל זה הוא אופן המשכת החיות להנבראים מבחי' מלכות שבמלכות בדרך מלמעלה למטה. אבל ע"י עבודת הנבראים מלמטה למעלה, הנה עז"נ³⁴ והחיות נושאות את הכסא, נושאות ומנושאות, שע"י עבודת המלאכים עולה החיות למעלה ונעשה מאכל ומזון לבחי' בהמה העליונה, ועד שעולה לשרשו בבחי' בהמה רבה שלמעלה מאצילות, עד בחי' בהמה דא"ק, ולמעלה יותר, ועי"ז הם נושאות את הכסא והאדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם הוא.

וביאור הענין, דהנה, עבודת המלאכים היא בענין המדות, מיכאל באהבה וגבריאל ביראה³⁵, ומדותיהם הם בתוקף גדול שלא כפי אופן ההשגה כלל, ולכן נקראים המלאכים בשם חיות ובהמות³⁶,

33) זח"ג קפת, ב. וראה לקו"ת שם. במדבר י, ב. יא, ב.
34) ע"פ פיוט "חיות" בקדושת כתר דר"ה. בחיי תרומה כה, י. וראה תו"א יתרו עא, סע"א ואילך. עב, ד ואילך.
35) ראה לקו"ת במדבר שם. ובכ"מ.
36) ראה תניא רפ"ט. ובכ"מ.

28) שבת פח, סע"ב ואילך.
29) משנה סוטה יד, סע"א. פסחים ג,
סע"ב. וראה לקו"ת אמור לה, ד. לו, א ואילך.
ד"ה וספרתם תר"ל. תרנ"ב. ובכ"מ.
30) ל"ת להאריז"ל תהלים סל"ו. טעמי
המצות להרח"ו ר"פ שמיני.
31) בשלח טז, לו.
32) מערכת א אות עא.

דלכאורה, הרי הם בעלי השגה גדולה, ולמה נקראים בשם חיות ובהמות, אך הענין הוא, לפי שעיקר ענינם אינו ההשגה כי אם ענין המדות, והמדות שלהם המה בתוקף גדול שלא כפי אופן ההשגה כלל. ומזה שהתקשרות המדות שלהם היא בתוקף גדול שלא כפי ההשגה, מובן, ששרש המדות הוא למעלה מהשכל. ויובן זה ע"פ ההפרש בין התקשרות רב ותלמיד להתקשרות דאב ובן, דרב ותלמיד, הנה אף שהתלמיד מקושר להרב, מ"מ, התקשרותו היא בהגבלה ובהתחלקות, והיינו, דעם היות שמצד עצם ענין ההתקשרות היתה צריכה להיות ההתקשרות באופן של בל"ג, מ"מ, כיון שטעם ההתקשרות הוא מצד ההשפעה שהשפיע לו הרב, לכן באה ההתקשרות בהתחלקות כפי אופן ההשפעה. משא"כ באב ובן ההתקשרות היא בתוקף גדול, להיותה מצד עצם האב כו'. ועפ"ז יובן גם במדותיהם של המלאכים שהם בתוקף גדול, שמזה מוכח ששרש המדות אינו מהשכל. והיינו, שגם במדות שבאים מצד השכל, הרי זה באופן שרק התעוררות המדות באה מצד ההשגה, אבל שרש המדות הוא למעלה מהשכל, ולמעלה גם משרש השכל, וכמו שהוא בשרשם למעלה שהשרש דז"א הוא למעלה מהשרש דאו"א, כמאמר³⁷ או"א במזלא אתכלילו וז"א בעתיקא אחיד ותליא, ולכן מדותיהם של המלאכים הם בתוקף גדול שלא כפי אופן השכל. ויובן זה ג"כ ע"פ מה שאנו רואים במדות האדם למטה, שגם המדות שנתעורר בהם ע"י השגת השכל, המדות הם בתוקף גדול, וגם כאשר ישתנה השכל מ"מ ישארו המדות בתקפם. ולכאורה, כיון שהתעוררות המדות באה מצד השכל, איך אפשר שהמדות ישארו בתקפם גם כשנשתנה השכל. אך הענין הוא, לפי שבאמת שרש המדות הוא למעלה מהשכל, ורק שנתעוררו ע"י השכל, ולכן, הנה כל זמן שהמדות הם בדקות והם כלים להשכל, אזי מאיר בהם השכל ופועל שינוי בהם, שיהיו המדות כפי אופן השכל, אבל כאשר המדות מתרחקים מהשכל ובאים בחומר הלב ונעשים מדות ממש, אזי אינם כלים לאור השכל, ואז אין השכל יכול לפעול בהם, ולכן דוקא אז הם בתוקף גדול כפי אופן שרשם, והיינו, שע"ז שנתרחקו מהשכל אין בהם ההגבלה שמצד השכל, ואז מאיר בהם שרשם שלמעלה מהשכל. וכך יובן בענין מדות המלאכים, שהם בתוקף גדול מצד שרשם שלמעלה מהשכל, ולכן הם נושאות את הכסא ובחי' אדם שעל הכסא לבחי' לא אדם, והיינו, שיש בהם יתרון מעלה גם על המדות דאצילות, שהמדות דאצילות הם

(37) זח"ג רצב, א (אד"ז).

בהגבלה, לפי שהם בדקות, ולכן הם בהגבלה מצד הארת חו"ב שמאיר בהם, משא"כ במדות דבי"ע שהם בהגשמה, ואינם כלים לאור המוחין, ומצד זה הם בכחי' בל"ג, לפי שמאיר בהם שרשם שלמעלה מהשכל. וזהו שהחיות נושאות את הכסא, שהם נושאות ומגביהות את כללות ההשתלשלות לבחי' לא אדם שלמעלה מהשתלשלות.

וכשם שהוא בעבודת המלאכים, כך הוא ג"כ (ועוד יותר³⁸) בעבודת בירור המדות דנה"ב, שהיא עבודת ספה"ע, שהמדות דנה"ב הם בתוקף גדול לפי ששרשה מהתהו, וכיון שהמדות הם בהגשמה, שאינם כלים לאור המוחין, לכן מאיר בהם שרשם, ומצד זה הם בתוקף גדול. אמנם, אי אפשר לברר את המדות דנה"ב ע"י גילוי אור המוחין, שהרי המדות דנה"ב נתרחקו מהשכל ואינם כלים להשכל (כנ"ל), ולכן השכל לא יפעול בהם מאומה (מיט שכל קען מען אים ניט דערנעמען), והבירור שלהם הוא ע"י גילוי אהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת, שזהו מש"נ³⁹ והניף את העומר, דקאי על אהרן כהן גדול, דאהבת אהרן כהנא רבא היא בלי גבול, וכידוע⁴⁰ במעלת אהבת אהרן על אהבת אברהם, אהבת אברהם היא בחי' אהבת עולם, ואהבת אהרן היא בחי' אהבה רבה, ודוקא ע"י גילוי אה"ר שלמעלה מטעם ודעת, יכולים לפעול בירור המדות דנה"ב, וע"י בירור המדות דנה"ב נעשה עלי' גם בנה"א, לפי שע"ז מגיעים בשרש דנה"ב בתהו שלמעלה מהתיקון.

אמנם עדיין צריך להבין מפני מה צריך לבירור נה"ב דוקא, ולכאורה, אם מצד מעלת תוקף המדות שאינם מדודות בהגבלת השכל, הרי גם בנה"א יש בחי' היחידה שהוא הרצון שלמעלה מהטעם כנ"ל, ובחי' יחידה ישנה בכל אחד מישראל, שגם מי שיש לו נפש נמוכה, בחי' נפש דנפש בלבד, הנה גם בו יש בחי' יחידה, ובחי' היחידה מאירה בנפשו גם בפרטי המדריגות נרנ"ח שלמטה ממנה. וא"כ, לאחר העבודה דמשכני שהו"ע גילוי בחי' יחידה, למה צריך לעבודה דאחריו נרוצה שהוא בירור נה"ב דוקא.

אך הענין הוא, דכיון שנה"א היא בחי' אדם, לכן הנה גם הרצון שאין בו טעם, יש בו טעם כמוס, והיינו לפי שהאדם הנה כל עניינו הם

39) אמור כג, יא.
40) לקו"ת ר"פ בהעלותך.

38) פרט זה — אין זוכרים בבירור (החור"ל).

מצד הטעם דוקא. וראי' על זה, שהרי אנו רואים לפעמים גם בהרצון שאין בו טעם, שעם היותו רצון תקיף שגם כשמשתנה הטעם נשאר הרצון בתקפו, מ"מ, יכול להיות שבמשך הזמן הנה מצד הטעם יהי' חלישות בהרצון עד שישתנה ויתבטל לגמרי. ולכאורה, מאחר שהוא רצון שלמעלה מהטעם, שלכן הי' בתחילה בתוקף גדול שלא ע"פ טעם כלל, א"כ, למה אח"כ נעשה גם בו הגבלת הטעם. ובהכרח לומר שגם הרצון שאין בו טעם הנה באמת יש בו ג"כ טעם, כי באדם כל הענינים הוא מצד הטעם, אלא שהוא טעם כמוס ונעלם שלמעלה מטעם שכלי. ולכן, בתחילת התגלות הרצון, שנתגלה רק הרצון ולא הטעם, הי' הרצון בתוקף גדול, אבל במשך הזמן, נתגלה גם הטעם כמוס שבו ונעשה ממנו טעם שכלי, ועי"ז נעשה הרצון מורכב בהטעם שכלי, ולכן נשתנה מצד השתנות הטעם⁴¹. ונמצא מוכן, שגם הרצון שלמעלה מהטעם יש בו טעם כמוס, לפי שכל עניני האדם הם מצד הטעם דוקא, והיינו שגם בחי' לא אדם שבאדם הוא ג"כ מצד הטעם דוקא, ולכן הרי זה בהגבלה. משא"כ בנה"ב, שנקראת בשם בהמה, וכשמה כן היא, הנה הרצון דנה"ב הוא בלי טעם לגמרי ואינו מוגבל כלל, ולכן, הנה בכדי להגיע להעצמות שהוא למעלה מהגבלה לגמרי הרי זה ע"י בירור נה"ב דוקא. ועי"ד והחיות נושאות את הכסא, שהחיות (שדוגמתם בעבודה הו"ע בירור נה"ב) הם נושאות ומגביהות את הכסא והאדם שעל הכסא, וגם בחי' לא אדם שבאדם, לבחי' לא אדם שלמעלה מהשתלשלות לגמרי. אמנם, בכדי לפעול בירור נה"ב צ"ל התגלות בחי' יחידה דנה"א דוקא, דכיון שנה"ב הוא בעל מדות, הרי מצד השכל וטו"ד אי אפשר לפעול עליו ולבררו כנ"ל, אלא צ"ל התגלות אה"ר דנה"א שלמעלה מטו"ד שדוקא עי"ז אפשר לברר את נה"ב. ולאחרי הבירור נעשה עלי' גם בנה"א, לפי שנה"א מצד עצמו הוא בכחי' אדם, ועי"י נה"ב הרי הוא נתעלה לבחי' לא אדם כנ"ל.

ז) **וזהו** משכני אחרין נרוצה הביאני המלך חדריו גו', שתחלת העבודה היא משכני, שהו"ע גילוי בחי' יחידה, שדוקא עי"ז אפשר להיות העבודה דאחרין נרוצה, שזוהי העבודה גם בנה"ב, לברר את כל פרטי מדותיו, ועי"ז נעשית עלי' גם בנה"א, שמגיעים לבחי' הביאני המלך חדריו, חדרי התורה, חדר ר"ת חסד דין רחמים, שהם כל הקוין של

(41) ראה גם ד"ה חייב איניש שנה זו פ"ה (תו"מ חכ"ב ע' 105). ד"ה באתי לגני תשכ"ח פ"ב ואילך (תו"מ סה"מ שבט ע' שטו ואילך).

דיני התורה, ועי"ז מתקשרים בהעצמות, בחי' אנכי, ר"ת אנא נפשי כתבית
יהבית, שהעצמות ממש הכניס את עצמו (האָט זיך אָוועקגעגעבען)
בהתורה, וזהו שמסיים נגילה ונשמחה בך, בך בעצמותך.

